

θέντος. Διαιρεί τὸ ὑπάρχον ὕλικὸν εἰς δύο κατηγορίας: εἰς ξυλόγλυπτα ἀνήκοντα εἰς ἐκκλησιαστικὰ ἐπιπλα (θύρας, τέμπλα, βημόθυρα, ἀναλόγια κλπ.) καὶ εἰς ξυλογλύπτους εἰκόνας. Περιγράφονται κατόπιν λεπτομερῶς τόσον τὰ δημοσιευμένα ἤδη ξυλόγλυπτα ἔργα, ὅσον καὶ πολλὰ ἀνέκδοτα εἰσέτι, ὅπως τὰ λείψανα εἰκονοστασίου ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς νησίδος Μάλι-Γράδ ἐν τῇ λίμνῃ τῆς Πρέσπας, ἀναλόγια ἐκ ναῶν τῆς Καστοριάς κλπ. Ἐξετάζονται ἔπειτα αἱ ὀλίγα διασωθεῖσαι ἀνάγλυφοι ἐπὶ ξύλου εἰκόνες, μεταξὺ τῶν ὁποίων σπουδαιότεραι εἶναι ἢ ἐκ Καστοριάς ἐν τῷ Βυζαντινῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν παριστάνουσα τὸν Ἅγιον Γεώργιον δεόμενον μετὰ ἐξωγραφημένων γύρφ σκηνῶν ἐκ τοῦ βίου καὶ τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ, ὅπως ἐπίσης καὶ μεγάλη εἰκὼν τοῦ αὐτοῦ ἁγίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Γκάλλιτσας, πλησίον τῆς Καστοριάς.

I. Stefanescu. *Les peintures du monastère de Dobrovat*, σ. 181-196.

Περιγράφονται ἐν τῇ μελέτῃ καὶ ἀναλύονται λεπτομερῶς αἱ τοιχογραφίαι τῆς Μονῆς Δοβροβάτς ἐν Μολδαβίᾳ ἀναγόμεναι εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 16^{ου} αἰῶνος. Αἱ τοιχογραφίαι αὗται καθαρισθεῖσαι ἐν ἔτει 1927 ἔμειναν μέχρι τοῦδε ἀνεξέταστοι, διότι ἐκαλύπτοντο ὑπὸ νεωτέρων ἐπισκευῶν καὶ πυκνῆς αἰθάλης. Ἐκ τῆς τεχνικῆς καὶ εἰκονογραφικῆς αὐτῶν ἀναλύσεως ἐξάγεται, ὅτι αὗται σχετίζονται πρὸς τὴν Σερβικὴν ζωγραφικὴν καὶ εἰκονογραφίαν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὴν τυπικὴν Μολδαβικὴν τέχνην.

J. Strzygowski. *Les vestiges d'art chrétien primitif près de l'église arménienne de Diarbékir et leur décoration irano-nordique*, σελ. 197-205.

Παρὰ τὴν Ἀρμενικὴν ἐκκλησίαν τοῦ Διαρβεκίρ (Ἀμίδας) ἐν Μεσοποταμίᾳ, ὑπάρχουσι τρία καλαθοειδῆ κιονόκρανα μετὰ διακοσμήσεως ἐκ κύκλων καὶ συμπλεκόμενων ταινιῶν. Κατὰ τὸν συγγραφέα ἡ διακόσμησις αὕτη σχετίζεται πρὸς Μαζδαϊκὰ καὶ Ἰρανικὰ πρότυπα καὶ ἀνευρίσκεται εἰς τὴν τέχνην τῆς βορείου Εὐρώπης, ἣτις καταγεται ἀπὸ τὴν Ἰρανικὴν. Τὸ καλαθοειδὲς σχῆμα τοῦ κιονοκράνου, λίαν σύνηδες εἰς τὴν Βυζαντινὴν ἀρχιτεκτονικὴν, ἔχει τὴν καταγωγὴν του ἀπὸ τὴν Μαζδαϊκὴν τέχνην τοῦ Ἰράν, ὡς δεικνύουν τὰ παραδείγματα ἅτινα προσάγει ὁ συγγραφεὺς.

O. Tafrafi. *Le monastère de Sucevita et son trésor*, σ. 207-229.

Ὁ χρόνος τῆς ἰδρύσεως τῆς ἐν Βουκοβίνη Μονῆς Σουτσεβίτσας δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστός. Τὸ ἤδη σφζόμενον Καθολικὸν εἶναι ἡ τρίτη ἐκεῖ ἰδρυθεῖσα ἐκκλησία ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Μοβίλα μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1580-1584, ἣν ἐκόσμησε διὰ τοιχογραφιῶν ὁ ἀδελφός του Ἰερεμίας Μοβίλας περὶ τὸ 1595.

Τὸ σκευοφυλάκιον τῆς Μονῆς διασφύζει μέγαν ἀριθμὸν παλαιῶν ἀξιολόγων ἀντικειμένων, ἐπιταφίων, ἀμφίων, λειτουργικῶν σκευῶν κλπ. ὧν τὰ παλαιότερα δὲν ἀνέρχονται πέραν τοῦ 15^{ου} αἰῶνος.

M. Vasić. *La date de l'église Saint-Georges à Mlado-Nagoricino, σ. 231-240.*

Καταπολεμῶν ὁ κ. Vasić παλαιότερας γνώμας, καθ' ὅς ἡ ἐκκλησία ἀνηγέρθη κατὰ τὸν 11^{ον}, 14^{ον}, 15^{ον}, ἢ 16^{ον} αἰῶνα καὶ ὅτι εἶναι ἔργον Σέρβων ἢ κατ' ἄλλους Γεωργιανῶν ἢ Ἀρμενίων τεχνιτῶν καὶ βοηθούμενος ἀπὸ τὴν σύγκρισιν πρὸς ἄλλα Σερβικὰ μνημεῖα, καὶ μάλιστα πρὸς τὴν ἐγγὺς ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν Στάρο-Ναγορίτσινο (1313), καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ ἔξεταζόμενον μνημεῖον ἀνηγέρθη κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ 15^{ου} αἰῶνος καὶ ὅτι εἶναι ἔργον Σέρβων τεχνιτῶν. Ἱστορικοὶ λόγοι, κατὰ τὸν συγγραφέα, ἔρχονται εἰς ἐπικουρίαν τῆς χρονολογήσεως ταύτης.

P. Henry. *Les églises de la Moldavie du Nord des origines à la fin du XVIe siècle. Architecture et peinture, Paris 1930 (Monuments de l'art Byzantin VI).* Εἰς τόμος κειμένου ἐκ 320 σελίδων μετὰ λευκώματος ἐκ πινάκων 68.

Εἰς τὰ πολυάριθμα ἤδη ἔργα τ' ἀφιερωμένα εἰς τὴν μεσαιωνικὴν τέχνην τῆς Ρουμανίας προστίθεται ἐν ἀκόμῃ. Ἡ πλουσία βιβλιογραφία περὶ τῆς Ρουμανικῆς τέχνης διηκόλυσε μεγάλως τὴν ἐργασίαν τοῦ κ. Henry, ὅστις διὰ μὲν τὴν ἀρχιτεκτονικὴν εἶχεν ἀσφαλῆ ὁδηγὸν τὰς ἐργασίας τοῦ κ. Bals, διὰ δὲ τὴν ζωγραφικὴν τὰ βιβλία τοῦ κ. Stefanescu (προβ. Ἐπετηρίδα τῆς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, Ζ' 1930, σ. 407 κέξ.), τὰ ὅποια, παρὰ τινὰ παρατηρούμενας ἁλλείψεις, εἶναι ἡ πρώτη συστηματικὴ ἐργασία πλήρους ἐξετάσεως τῶν Ρουμανικῶν τοιχογραφιῶν. Αἱ πολυάριθμοι αὐταὶ δημοσιεύσεις, ἂν ἀφ' ἐνὸς κατέστησαν εὐχερεστερας τὰς ἐρεῦνας τοῦ κ. Henry, ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἐπέβαλον εἰς αὐτὸν καὶ πολλὰς ὑποχρεώσεις, πρὸς ἃς δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀνταπεκρίθη πλήρως.

Προτοῦ ὅμως ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο, ἴδωμεν ποῖα ἢ διάταξις τοῦ νέου τούτου βιβλίου. Τὸ κύριον θέμα τοῦ συγγραφέως εἶναι τὰ οἰκοδομήματα τοῦ Βοεβόδα Στεφάνου τοῦ Μεγάλου (1457-1504), οἱ χρόνοι τοῦ ὁποίου δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν ὁ χρυσοῦς αἰὼν τῆς Μολδαβίας. Περὶ τὸν πυρῆνα αὐτὸν περιστρέφεται ὁλόκληρον τὸ βιβλίον τοῦ κ. Henry. Ὁ συγγραφεὺς ἀνατρέχει μέχρι τῶν Λακορρωμαίων, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν χρόνων τοῦ Τραϊνοῦ, διὰ νὰ κατέλθῃ κατόπιν μέχρι τοῦ 17^{ου} αἰῶνος. Ἐξετάζονται διαδοχικῶς αἱ ἀρχαῖαι ξύλινα ἐκκλησίαι, τινὲς τῶν ὁποίων διασφύ-